

TISKARNA MLADINSKE KNJIGE

MARJAN ČERNE, DIREKTOR TISKARNE MK:

Z novo opremo in prostori do večjega izvoza

Konec junija je Tiskarna Mladinske knjige svečano predala namenu novo proizvodno halo z visokim paletnim skladiščem, zgrajeno ob že obstoječi tiskarni na Titovi cesti. Naložba, ki poleg razširitve tiskarne, predstavlja tudi njeno modernizacijo, je znašala okoli štiri milijarde dinarjev, oziroma deset milijonov dolarjev. Z novimi 11.200 kvadratnimi metri proizvodnih in skladiščnih površin (skupaj meri zdaj tiskarna 26.500 kvadratnih metrov) so ustvarili možnosti za letno proizvodnjo knjig v vrednosti 10 do 12 milijard dinarjev, oziroma 30

do 35 milijonov dolarjev.

Za lažjo predstavbo – to pomeni milijon trdo vezanih knjig ter nekaj 100.000 brošuranih knjig in drugih proizvodov mesečno. Seveda se bodo tem številkam z letošnjo realizacijo šele močno približali. Dolgoročni cilj: 35 milijonov knjižnih enot na leto in predelava 20 do 25 tisoč ton papirja ter 30 milijonov dolarjev letnega izvoza pa bo uresničen do leta 1995, ko bo ob današnji tiskarni zrastle še prizidek za montažo moderne elektronske pripravljalne opreme za poslovne prostore in skladišča repro-

dukcijskih materialov v izmeri 5.000 kvadratnih metrov, v petih etažah.

S svečano zaključeno prvo fazo obsežnega programa razširitve in modernizacije tiskarne, ki je pridala tudi pomembno obeležje občinskemu prazniku, je ugradil 2.000-članski kolektiv Mladinske knjige pomemben kamen za nadaljnjo ekonomsko rast Tiskarne in celotne delovne organizacije, kot se je slikovito izrazil na otvoritvi Joško Pirnar, generalni direktor Mladinske knjige. Ne le, da je tiskarna zamenjala iztrošeno in zastarelo opremo, pridobila nove sodobne stroje, velike in svetle proizvodne prostore ter skladišče, ki je s svojo desetmetrsko globino obiskovalcem na svečani otvoritvi zapiralo sapo. Tiskarni Mladinske knjige so se ob končani I. fazi naložbe odprle tudi nove perspektive na tujih trgih. Marjan Černe, direktor tiskarne je ob otvoritvi dejal, da bodo letošnji načrt – izvoz knjig za 11 milijonov dolarjev v celoti uresničili. V prihodnje bodo tako namesto današnjih 60 izvozili kar 70 odstotkov proizvodnje na konvertibilne trge, seveda s kakovostno, relativno ceno in hitro natisnjeno knjigo. »Naša specializacija za tiskanje majhnih in srednjih naklad (do 100 tisoč izvodov) v zelo pestrem izboru, z možnostjo istočasnega tiska v večih jezikih, z bogato, večbarvno opremo pa bo ostajala še naprej,« je dejal Marjan Černe in poudaril pomembnost lastne zunanjetrgovinske registracije tiskarne, saj je, kot je dejal, vsaka naročena knjiga projekt zase, majhen inženiring, ki nosi toliko posebnosti in zahtev po strokovnem znanju, da ga tiskarna preko splošnih izvoznikov in uvoznikov ne bi mogla uresničiti.

VIDA PETROVČIČ

Slovenskemu kulturnemu prostoru tudi vrsto knjig tujih avtorjev

»Naša specializacija za proizvodnjo knjig izhaja iz potreb domačega trga, ki potrebuje majhne in srednje naklade do 100 tisoč izvodov, v zelo pestrem izboru, z možnostjo istočasnega tiska v večih jezikih, praviloma bogato opremljene. Praksa nam je pokazala, da smo na tem področju tudi na svetovnem trgu najbolj konkurenčni in da imamo možnosti, da plasiramo svojo proizvodnjo praktično v vsako državo sveta – od najbolj do najmanj razvite. Poleg tega ustvarja sodelovanje tiskarne z domačimi in tujimi založniki tudi nove možnosti za projekte, ki si jih sicer ne bi mogli privoščiti. Ko tiskamo knjigo za inozemskega kupca, nam ta dobavi ves material.

Če se domači založnik odloči, da izda isto knjigo, je njegov edini strošek pri pripravi prevoda in plačilo avtorskih pravic. S posredovanjem naše tiskarne je tako izšla na jugoslovanskem trgu že vrsta knjig. Na enak način pa lahko

predstavimo in posredujemo tudi domače avtorje na tujem trgu.

Hkrati z razvojem tiskarne smo skrbeli za normalno oskrbo s surovinami iz domačih virov in sodelovali v razvoju slovenske papirne industrije. Z dobavitelji surovin že leta izvažamo po načelu skupnega izvoza. Tovarna papirja nam na pri-

mer dobavi papir po izvozni ceni, mi dodamo naše delo in v tem razmerju si delimo tudi devizni priliv. Izračunali smo, da iztržimo v izvozu za določeno količino papirja na primer sto dolarjev, če pa ta papir predelamo v knjigo, dobimo zanj 250 dolarjev.

Pomembno je tudi sodelovanje tiskarne s krajevno skupnostjo Koruški partizani. »Je zaključil Marjan Černe. Gre predvsem za varovanje okolja. Krajane namreč upravičeno moti sicer neškodljiv vonj, ki ga spušča tiskarna. Pri sušenju barv, ki so napravljene pretežno iz mineralnih olj, se sproščajo plini z neprijetnim vonjem. Zato imajo v tiskarni, kot je dejal njen direktor, Marjan Černe, že v bližnji prihodnosti v načrtu nakup čistilne naprave. Pomembno je tudi dejstvo, da bo nova tehnologija tiska, s katero bodo posodobili proizvodnjo v naslednjih letih, temeljila na vodotopnih barvah in bo ta težava povsem odpadla.

V. P.

ZDENKA DOLČIČ, DELAVKA ZA ŠIVALNIM STROJEM:

»Že več kot eno leto šivam knjigoveške pole z novim šivalnim strojem. Sprememba je precejšnja. Prej sem morala dati sama vsako polo papirja v stroj, zdaj pa vse opravi sam – reže in šiva, jaz ga samo spremeljam. Zenske zato ne moremo prebrskati nove opreme in prostorov.«

VOJKO BALOH, ODDELKOVODJA:

»Večji in svetlejši prostori, ki smo jih sezidali zdaj, so res vredni. Včasih se je viličar težje kretal med stroji, bilo je več škode na transportu pa še koga bi lahko povozil. Naš oddelek za tisk in izdelavo platnic se je prej stiskal v kleti. S sedanjimi svetlimi in zračnimi delovnimi razmerami sploh ni primerljive.«

MILAN MERLAK, VODJA DOMAČE NABAVE:

»Ker sem že vrsto let aktiven v sindikalni organizaciji v tiskarni, se še dobro spominjam, kako smo se pred petimi leti odločili za naložbo. Po tistem, ko nas je splošno združenje za papirno in grafično industrijo pri slovenski gospodarski zbornici podprlo v odločitvi, da postanemo slovenski dom tiska (ne komercialnega, ampak knjižnega), so se začele prve razprave o naložbi na zborih kolektiva. Takrat smo bili vsi za modernizacijo in povečanje tiskarne. Vendar so bile takratne ekonomske razmere drugačne. Zaradi najetja posojil smo v teh letih gradnje včasih težko sledili povprečnim osebam in dohodkom v branži. Kljub temu pa smo uspeli sk beti za družbeni standard delavcev. Nekateri so v tem obdobju, tudi zaradi omenjenih težav, odšli iz naše sredine. Velika večina ostalih pa smo vztrajali in ostali enotni kot kolektiv. In ni nam žal. Z zaključeno prvo fazo razširitve in modernizacije tiskarne so se uresničile možnosti za večjo proizvodnjo in zaslužek.«

V. P.

NOV MEJNIK V ZGODOVINI

Janezu Poženelu, predsedniku delavskega sveta tiskarne, je pripadla čast, da je prerezal otvoritveni trak in tako simbolično odprl novo pot v zgodovini tiskarne. Ta je zabeležila v preteklosti že več mejnikov – od preusmeritve v tiskanje knjig, mimo nove tiskarne na Titovi cesti pred 20 leti, do odločne usmeritve v izvoz.

PRIDOBITEV VSEGA KOLEKTIVA

Razširitev in modernizacija tiskarne MK in njeni uspehi so plod napornega in smiselnega dela vsega kolektiva. Odločitev za naložbo je zahtevala od delavcev tudi odrekanje. Rezultat – večji in svetlejši prostori in sodobnejši stroji pa so vili vsem novega delovnega elana.

DROBCI Z RAZSTAVE KNJIG IZ PROIZVODNJE TISKARNE MLADINSKA KNJIGA

Izvrstna predstavitev najlepše natisnjenih knjig

Zadnji teden v juniju je pred Cankarjevim domom plapolala zastava Mladinske knjige. Na oglednem panoju pred vhodom v ta kulturni hram je bilo prijazno vabilo na razstavo knjig iz proizvodnje tiskarne Mladinska knjiga. V Veliki sprejemni dvorani je posebno pozornost vzbujala velika fotografija tiskarne, zraven nje pa zapisani trije časovni mejniki v razvoju te tiskarne.

Prvi mejnik: Leta 1985 sta se Umetniški zavod in Karton pridružila Mladinski knjigi, ki se je tedaj odločila za specializirano proizvodnjo knjig.

Drugi mejnik: Leta 1965 je Mladinska knjiga zgradila tiskarno, ki se je takoj usmerila v razvoj.

Tretji mejnik: Leta 1986 je Tiskarna Mladinska knjiga končala prvo fazo razširitve in modernizacije. Ta izrazito izvozno naravnana investicija je tiskarno veljala 4 milijarde dinarjev ali 10 milijonov dolarjev.

Mimo teh časovnih mejnikov so obiskovalci stopali v osrednji razstaveni prostor. Tiskarna Mladinska knjiga je razstavila izbor 3000 knjig, ki so jih natisnili za domače in tuje bralce za 25 dežel v 30 jezikih sveta.

Velika sprejemna dvorana, ki že sama po sebi daje veličastni videz, je s svojo arhitekturo, tapiserijami, knjigami, ki so počivale na temnih panojih in v mnogih barvnih odtenkih prispevale k lepoti te izvrstne predstavitve. Steklene piramide so dopolnjevale razstaveni prostor, v njih so odsevali oblikovalski in grafični dosežki – lepota ustvarjanja in visoka kakovost. Razstavo so dopolnjevali posebni po-

udarki, ki so jih oblikovalci v vsebinskem zaporedju postavili ob obeh vhodih v sprejemno dvorano; obiskovalce so opozorili na značilnosti razstave in hkrati na posebnosti tiskarne, ki je specializirana za proizvodnjo knjig ta se je že zgodaj usmerila k izvoznim projektom.

Naj se torej še enkrat sprehodimo po razstavi.

Obsežne knjižne zbirke slovenskih in jugoslovanskih založnikov Naša beseda, Sto romanov, Beseda sodobnih jugoslovanskih pisateljev, Hram in drugi knjižni projekti so pomembni projekti Tiskarne Mladinska knjiga.

Posebna specializacija Tiskarne Mladinska knjiga so natisli in ponatisli enciklopedičnih izdaj za domače in tuje tržišče. Prednost te tiskarne je v tem, da zmoro hitro in kakovostno natisniti veliko količino knjig.

Največ geografskih atlasov, ki so izšli v Jugoslaviji, je natisnila Tiskarna Mladinska knjiga.

Kakovost tiska se izkaže pri reprodukciji likovnih ustvarjalcev. Številne likovne izdaje domačih in tujih založnikov predstavljajo pomemben del proizvodnje tiskarne.

Tiskarna je postala najmočnejše proizvodno zaledje ustvarjalnih naporov Založbe Mladinska knjiga.

V knjigah, ki jih inozemski naročniki naročajo v tiskarni, se zrcali končni izdelek, vanj je vgrajeno zahtevno strokovno delo in marsikdaj predstavlja najbolj naravni pretok kulturnih stvaritev od nas v svet in iz tujine

spet nazaj k ustvarjalcem dobre domače knjige. Domači avtorji so prispevali velik ustvarjalni delež v zakladnico tiskane besede za tujega bralca. Na razstavnih policah smo našli slikanice in umetnostne izdaje ter knjige o domovini za tuje založnike.

Iz Tiskarne Mladinska knjiga potujejo knjige na vse kontinente in v tiskarno prihajajo knjige iz mnogih dežel sveta. Knjige, ki smo jih izdali v naši ožji in širši domovini, so našle založnike tudi na tujem. Mnoge knjige natisnjene za inozemske naročnike v naši tiskarni so v slovenskih in jugoslovanskih založbah hitro prevleli in jih izdali. Na razstavi smo videli več primerov uspešne mednarodne založniške koprodukcije na osnovi tiskarniških naročil.

Toliko lepih knjig na eni sami razstavi ni mogoče videti vsak dan. Take knjižne bere nam ni ponudil niti Slovenski knjižni sejem. Zato je bila pričujoča razstava knjig iz proizvodnje tiskarne Mladinska knjiga edinstven kulturni dogodek, ki je prav gotovo sodil v Cankarjev dom, kjer ponavadi domuje umetniška beseda. Razstava pa je bila hkrati sporočilo, kaj zna in zmoro ta tiskarna natisniti. V skoraj četrt stoletja je natisnila veliko kakovostnih knjig za slovenske založnike, med katerimi ima pomembno mesto Založba Mladinska knjiga, pa tudi jugoslovanske in zahtevne inozemske založnike. Ob tej predstavitvi knjig smo se prepričali, da tiskarna stopa po poti kakovosti in posodobitve grafične proizvodnje.

Takole izgleda Velika sprejemna dvorana Cankarjevega doma, kadar je v njej kakšna izvrstna razstava. Tokrat so bile na razstavnih policah knjige iz proizvodnje tiskarne Mladinska knjiga.